Sensorveiledning ECON 3735, 2020

Oppgave 1 (50 prosent)

Problemstillingen er drøftet i kapittel 11 hos Moene, Hoel og Wallerstein (se særlig 11c). Det er ventet at studentene setter opp en nyttefunksjon for en fagforening i hver i næring med egen lønn og sysselsetting som argumenter. Sysselsettingen i egen næring avhenger negativt av lønna i egen næring.

Det forventes at studentene sammenlikner lønnsdannelsen ved koordinerte lønnsforhandlinger med utfallet av desentraliserte forhandlinger. Ved koordinerte lønnsforhandlinger maksimeres summen av nyttene med hensyn til begges lønnssats, mens ved desentraliserte forhandlinger maksimeres hver av nyttefunksjonene med hensyn til egen lønn. Det forventes at studentene sammenlikner f.o.b. under de to ulike forhandlingsregimene, og viser til fortegnet på tilleggs-leddet ved koordinering, som beskriver effekten av høyere lønn i egen bransje på sysselsettingen i den andre bransjen.

Dette fortegnet bestemmer om fagforeningen er substitutter eller komplementer (Moene et al). Det er forventet at studentene bruker disse begrepene. Gode studenter gir en god diskusjon av om krysseffektene fører til komplementaritet eller at de er substitutter, for eksempel i en graf som viser skift i etterspørselsfunksjonen etter arbeidskraft i en av næringene når lønna økes i den andre. Både i pensum og undervisningen er det oppgitt at fagforeningene i ulike næringer oftest er komplementer, men hovedpoenget må vel være at studenten viser forståelse for mekanismen under bestemte forutsetninger.

Ved komplementaritet vil koordinering gi lavere lønnskrav. Dette vises i Moene et al med henvisning til at grensenytten i det desentraliserte tilfellet er avtakende i lønna (annenordensbetingelsen for maksimum), og gode studenter gjør dette klart.

Det vil telle positivt om studentene knytter insentivbegrepet til en sammenlikning av nyttenivå i begge tilfeller, om diskusjonen relateres til begrepene internalisering av eksternaliteter, og om de gir en god forklaring av mekanismene.

Den siste delen av oppgaven inviterer til en diskusjon av om ulike yrkesgrupper er komplementer eller substitutter, og hvordan fagforeningenes lønnskrav påvirkes av forhandlingsregime.

Oppgave 2 (50 prosent)

Til å løse denne oppgaven vil studenten kunne bruke modelloppsettet i pensumnotatet «Kortsiktseffekter av teknologisk endring på næringsstrukturen i en liten åpen økonomi». Dette notatet er det forelest over, og det har blitt gitt og gjennomgått to seminaroppgaver (Seminaroppgave 4 og 5) som har gitt trening i å benytte modellapparatet.

For å gjennomføre en formell, men hovedsakelig grafisk analyse, må det innføres variabel, som fanger opp den umiddelbare effekten av inntektsbortfall i S-næringen, slik som antydet i løsningsforslaget til Seminar 5, spørsmål 2 (Ettersendes sensorene, slik det ligger i Canvas).

Studentene er vant til at oppgavene i dette emnet inneholder et forholdsvis åpent spørsmål, slik som i det siste avsnittet i denne oppgaven. Leif Johansens artikkel om «Lettere opp enn ned» er pensumreferansen.